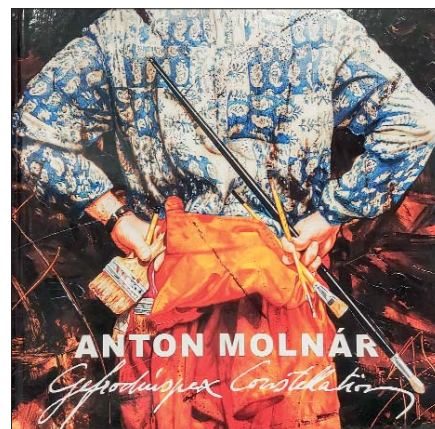

Festett versek

SZABÓ G. LÁSZLÓ

Világpolgár. Világutazó. Világhírű. Könnyen köthetőék *Anton Molnar* nevéhez ezek a szavak. Ugyanis tényleg az. Világpolgár, hiszen az egyetemes emberi gondolat híve. Világutazó, aki képeivel együtt földrésről földrésre vándorol. Világhírű, mivel alkotásai New York, Tokió, Szingapúr, Hongkong, Miami, Dubai, Las Vegas, Párizs, London, San Marino és még sok más világváros galériáit ékesítik. Ecsettel versel, ecsettel fotóz, ecsettel ír. Arcokról, tárgyakról, tájakról, tűzfalakról, parkokról, partokról, terekről, termekről, ízekről, zamatokról, illatokról, színekről, összegyűrt és kisimult történetekről. Fotorealisztikus vásznain összeér a barokk és a reneszánsz, a manierizmus és az impresszionizmus, a pop art és a szürreál. Stílusa, kézjegye össze nem téveszthető.

1.

Budapest, kisképző, érettségi. Munkavállalás a Szépművészeti Múzeumban. Képzőművészeti főiskola, festőművészi és tanári diploma. 1988-ban feleségével és két lányával Franciaországba költözik. Múterme a fontainebleau-i erdőben van. Ismerős a hely? *Paál László* ott festette fényben fürdő platánfáit.

„Senki nem ismert és senki nem segített, amikor megérkeztünk Franciaországba. Nem voltam érdekes, hiszen sehonnan jöttem. Nem volt egyszerű a letelepedés. Az első időben nagyon sok akadályt kellett elhárítanom. Megrendelésekből éltem. Emlékszem az első kis munkámra. Egy lapnaptár volt a repülés történetének úttörőiről, az első repülőkről, a repülés őskoráról. *Louis Blériot* francia mérnök, konstruktor 1909 nyarán elsőként repülte át a La Manche csatornát, majd eljött Budapestre, a Magyar Aero Club meghívására, a Vigadó előtt landolt. Őt is megörökítettem abban a bizonyos naptárban, és most én is itt vagyok, a Vigadóban *Egyszerre minden* című kiállításommal. Hiszek a csilla-

ÖREG NÉNJE

gokban. Figyelek a jelekre. Franciaországba illúziókkal érkeztem. Kikerültem, és azt hittem, mostantól teljesen szabad vagyok, azt csinálom, amit akarok. Utáltam a rám kényszerített itthoni rendszert. Mindig mindenki megmondta, mi a trend, mit szabad és mit nem. Nagyon jó volt bekerülni a galériák profi világába. Európa, Amerika, Ázsia. Láttam, hogy mindenki boldog, jött egy friss tehetség, egy új fuvallat. De az igazi esztéták már kihalóban vannak, új cápák veszik át a hatalmat. Ha megy valami, azt nyomják, a mű-

vésztől pedig azt várják, hogy ugyanazt adja, pontosan azt, amit az első sikere után elvárnak tőle. Én viszont mindig abban a remegésben akarok lenni, mint gyerekkoromban. Őszintén rácsodálkozni a világra. Keresni. Létrehozni valami újat. Nem szeretem a kaptafát. Nyitott ember vagyok.”

2.

Nyolcvannyolcban, amikor megérkezett Párizsba, még nem sejtette, hogy egy év múlva ledől a berlini fal. Erre még a nyugati politikusok, államfők sem gondoltak akkor. Nem talált értő fülekre a párizsi magyar nagykövetségen. Hiába bizonygatta, hogy nem akar disszidálni, csak szabad országban alkotni, elhárították. Levelet írt *Jacques Langnak*, az akkori kulturális miniszternek, hogy vázolja a helyzetét. Lang azt válaszolta: mindent ért, de nem tud tenni semmit. Viszont büszke rá, hogy egy ilyen művész a francia kultúrát gazdagítja.

„Tudtam, hogy öt évig nem jöhetek haza. Családlátogatás kizárva. Videókban üzentünk a szüleinknek, pilóták vitték a küldeményt. Mindig azzal búcsúztunk, hogy jól érezzük magunkat, mosolyogtunk, integettünk, aztán – amit ők már nem láthattak a felvételeken – a kertben zokogtunk. Nehéz volt az elszakadás. Az akkori kormány lefoglalta a házunkat, s mintha nem is léteznénk, állami tulajdonba vette. A berlini fal leomlása, mint sokaknak a világban, nekünk is meghatározó volt. Később, tizenöt év múlva Los Angelesben az egyik gyűjtőmtől kaptam egy darabot belőle. Magának szerezte meg, de tudta, hogy ez nekünk sokkal többet jelent. Óriási fordulat volt ez az életünkben. 1990-ben hazajöhetünk megölelni a családot. Felszabadítottabb érzés nem is létezett számunkra. Ez lett a nyitánya egy új korszaknak. *Václav Havel* szavai jutottak eszembe. Azt mondta: 'Mostantól kezdve új periódus kezdődik. Ha lehet, ne lopjuk el a rádiókat az irodából.' Optimista ember vagyok. Mindig az előrelépéseket értékelem.”

3.

Nick Mason, a Pink Floyd dobosa. Az ő portréját úgy festette meg, hogy elment hozzá Londonba. Beszélgetni akart vele.

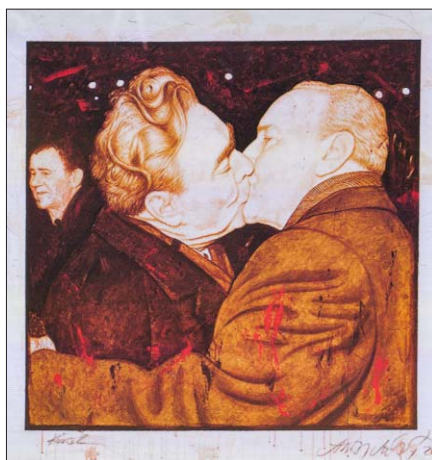
PSSSZT PÁRIZS!

HORDÓK SKÓCIÁBAN

„Hallgattam régen a lemezeit, de sosem gondoltam, hogy egyszer majd találkozom veled, és eltöltünk egy napot a stúdiójában. Ő már akkor fiatal együtteseket támogatott. Jönnek hozzám is csapatostul a fiatalok. Híresek és gazdagok akarnak lenni, méghozzá gyorsan. Számomra ez így érdektelen. Én a szüleimtől, a nagyszüleimtől komoly, egyenes nevelést kaptam. Hitet, ami a legnagyobb érték. A szerencse nagyon szép fogalom, bármire ráakasztható. A sorsát azonban mindenki maga formálja. Nem érzem magam különleges embernek Tahitin sem. Hiába értem el ezt vagy azt, menni kell tovább. Az jelent majd valamit, hogy ötven-száz év múlva miképpen fognak vélekedni rólam. Ámuldoznak a fiatalok, hogy: Ezekben a képekben ennyi munka van?! Igen. Ez egy régi, klasszikus technika. Rétegekben viszem fel a szí-

neket a vászonra, mint egykor a reneszánsz olasz mesterek vagy a flandriaiak. Így kapom meg azt a fényt, azt a mélységet, amire szükségem van. A klasszikus technikával párosítok egy új látásmódot.”

Csók N° 2

4.

Első képét két és fél éves korában készítette. Festő leszek, mondta. *Latabár Kálmánt* látta a tévében. Cylinderben lefestette. Hatesztendősen cowboyok és indiánok születtek a keze nyomán. Tizenhat évesen már az önarcképén és az édesapja portréján dolgozott.

„Amíg nem volt pénzem vászonra, papírra festettem. Festőállványom sem volt. Odaszíjaztam egy fatáblát a székre, és hokedlín ülve festettem. Régi gyerekjátékokat is visszamenekíték a múltból. A hetvenes évek trafikjainak állandó díszzeit. Ezeket is érdekesnek tartom megmutatni. Nézi egy külföldi, például egy japán, és csodálkozva azt mondja, milyen derűsek ezek a játékok! Igen. Bennük van a gyerekkor szépsége, ártatlansága. Sokaktól hallok, hogy nekik is van ilyen

POP EMLÉKMŰ N° 2

játékuk, mert megőrizték. Én a köveket, a színes hordókat is szépnek látom. Matematikus volt az édesapám, világgraszoló eredményei voltak a térgeometriában. Ő volt az Eötvös Loránd Egyetemen a matematikai tanszék vezetője. A körök elméletével

foglalkozott. Két évvel ezelőtt, amikor Velencében jártam, a Szent Márk templomban lenéztem a padló mintázatára, és döbbenet vettem tudomásul, hogy az évszázadokkal korábban lerakott kövek szépségükben, formájukban az örök igazságot hordozzák.

Így született meg a *Tisztelet Apámnak* című képem. Skóciában volt szerencsém meglátogatni a legősibb whiskyshordó-raktárat. Így született meg a *Hordók Skóciában*, mint hódolat Johnny Walkernek. Ez is a körök elméletéről, a színek kavalkádjáról és a színelmélet variánsairól szól.”

5.

Hamu és gyémánt. Párizs mellett egy elhagyott gyár. Street art egy ötemeletes épületen, amelybe fiatalok leheltek életet. Mégsem válhatott műemlékké. Luxusirodák költöztek bele.

„Minden periódust tisztelek a festészetben, ezek az én örök mozgatórugóim. A reneszánsz, a barokk, az impresszionizmus. Minden egyes korból kiveszek valamit. *Masaccio* freskója vallásos témát hordoz, mégis sokat elmond az akkori emberekről. Egy flamand csendélet a korabeli életérzésről árulkodik. *Renoir*nál egy megterített asztal magáért beszél. Mindez fontosabb számomra, mint egy esztétikai színhatás. A festészetben mérföldkövek vannak. *Malevics*, *Kandinszkij*, *Jackson Pollock* egyformán fontosak számomra. *Frank Zappa* tudásában ott van mindaz, amit *Chopin*tól vagy *Sztravinszkijtől* tanult. Abból hozta létre a saját zenei világát, ami eljutott hozzá. Ázsiában felveszek egy kavicsot, csodálom a szépségét. Vagy meglátok egy fűszálat. Egy picit részletben ott a mikro- és a makrokozmosz. Kiveszek belőle egy szeletet, de a képeimen már önálló elemként szerepel.”

6.

Díszes farmer, sárga tornacipő. A popkorszak szimbóluma. Szoborfestmény. Átmenet a festészet és a szobrászat között. Az ő szívében: *Pop emlékmű*.

„Itt a nadrág is, a cipő is velem. Kísérnek az utamon. Nyolcvanháromban diplomáztam. Bohém voltam. Extravagáns. Kilógtam a sorból. Voltak is emiatt problémáim. Amikor ötvenéves volt a Rolling Stones, ebben a dzsekiben volt *Krisztina*, a feleségem, az enyémet meg *Keith Richard* portréja díszítette. A bőrcsizmám is itt van. *Mick Jagger* fiatalkori képe. Gyűjtögetek. Összeszedtem már sokféle dolgot.”

7.

Egy régi fotó és egy korszakos regény. A fotó róla készült. Áll egy országút szélén. A regényt *Jack Kerouac* írta *Úton* címmel. Az *Így mentem* ennek a fotónak és ennek a regénynek az újraértelmezése.

„Amikor nyolcvannolcban elhagytuk az országot, semmit nem tudtunk elvinni. Nehéz volt az elszakadás. A mai napig előttem van, de tudatos, szakmai kényszer volt, más megoldásra nem gondolhattam. Festő akarom lenni, szabad festő, és miután ez itthon nem valósulhatott volna meg abban az időben, mennem kellett. Ezt a pályát csak máshol élve futhattam be. És volt ez a régi fotó meg a könyv, amelyet nyolcvannégyben olvastam. A kettőt összehoztam. Ráírtam a képre a könyv utolsó oldalának a szövegét magyarul. Ez a kép is sokáig kallódott a pincében. A nedvességtől felkunkorodott, a papír több helyen felhasadt. De amikor a kezembe került, annyira

tetszett, hogy megfestettem. Aztán melléraktam egy frissebb munkámat, amelyen nagyapám kézi naptárába helyeztem bele azt a lenyűgöző szobrot, amely a Vigadó előtt áll. S ha már egy ereklyeként őrzött naptár, akkor beleírtam a napot, a kiállításom megnyitójának a napját. Vízcsobogás, idill, szépség. Ez lett az *Így jöttem*.”

8.

Arcok a múltból s a jelenből. *Gusztó* bácsi alvás közben. Fürdőzők Madeirán valamikor a múlt század elején. Szobrász és modellje a műteremben. Öreg néjje. Idős halász. Élmények, emlékek, életképek. Időutazások, vágyak, remények.

„Örkényt szeretem, *Hemingwayt* szeretem. *Krúdy Szindbádját* szeretem. Egy rövidke novella is lehet ugyanolyan izgalmas, mint egy nagyregény. Az igazság a lényeg. Es felismerni, hogy a világban nemcsak egyfajta igazság létezik.”

A CIPŐK BESZÉLGETNEK ÉJSZAKA

9.

Tízéves volt, amikor tudós édesapját az Egyesült Nemzetek Szövetsége meg akarta ismertetni a világgal. Felajánlottak neki egy nagy lehetőséget. Afrikában rá bízták a doktorképzést. Tehetséges tanítványai között volt egy, aki megdöntötte egy híres amerikai matematikus eredményét.

„Sárkunyhó, petróleumlámpa, kockás papír. Jött az illető, és mutatta az édesapámnak, hogy itt baj van a számítással. Utánaszámolt, és hibára bukkant. Igaza volt. A nagy szegénység közepette, a szinte kőkorszaki körülmények között felcsillant egy fényes elme. Ez az élmény az egész életemre hatással lett. Találkoztam a világ legnagyobb műgyűjtőjével, de elmondhatom, az anyagi javak nem sokat jelentenek, ha lélekben szegény az ember.”

10.

Hedonista művész. Nem tagadja. A szépség nagykövete. Nagy utazó, aki a nap minden percét megragadja és megéli. Anton Molnar festményei egyszerre hatnak minden érzékszervünkre. Szépségben fürdik, aki az alkotásaiban gyönyörködik. Belekortyol egy pohár borba. Ízes falatokat érez a nyelvén. Képzletben távoli tájakon jár. Érzéki érintések kísérik útján.

„Rengeteget utazom. Szinte egyfolytában. Országok, kultúrák, vallások nyílnak meg előttem. Mindenütt jó, de a legjobb útközben. Nevet rajtam a feleségem, nevetnek a gyerekeim. Tudják, hogy akkor érzem magam a legjobban, ha megyünk valahova. De még a repülőtereken is kezembem a ceruza.”

